

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Helyettesítő szerkesztő: ...
 Helyettesítő szerkesztő: ...
 Helyettesítő szerkesztő: ...

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

Egyeszedik ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Szell Kálmán beszélt.

— Apr. 28.

A képviselőház tegnapi ülésén felszólalt a miniszterelnök és kijelentette, hogy rendületlenül helyt áll és nyugodt lelkiismerettel várja, hogy a nemzet ítéljen felette.

A mit cselekszik, azt meggyőződése szerint azért teszi, mert az országnak, a nemzetnek javára van.

Csodálatos, hogy a mikor az ellenzék hónapok óta tele kiabálta már az országot, hogy tűz van, egy láng a nemzet, forrongnak a hazafi szivek, mindjárt, ma vagy holnap, kiüt a forradalom — az ország kormányának feje ily higgadt, igaz, őszinte, bölcs és méltóságos beszéddel cáfol rá a vaklármára. Avagy lehetséges volna-e, hogy a törvényhozók színe elé állva ily nyugalommal, ily fölényes türelmességgel beszélhetne a miniszterelnök, aki van olyan jó hazafi, mint a Lengyel, Papp és egyéb Zoltánok s nem reszketne a hangja, nem félne a nemzet ítéletére bizni magát, ha valóban igaz lenne a kisebbség véskiáltása?

Ime a farkas kisebbség az ő

tiszta vizének felzavarásával vádolja a bárány többséget! Ugyan kinek nem jut eszébe a farkas és a bárány ismert meséje?

De a miniszterelnök mosolyogva siklik át a hónapok óta tartó igazságtalan, vakmerő támadások, vádak, rágalmak felett és meddő vitatkozás helyett bizonyít, megdönthetetlen kijelentéseket tesz, az alkotmányosság alapján, törvényekkel, nagy államférfiak nyilatkozataival, az 1867-iki kiegyezés szellemével, a mult világos példáival demonstrálja a maga igazát. És ez az igazság az ő ereje.

Ez az igazság kell, hogy elterjedjen az egész országban és megvilágítsa a sziveket és elméket, melyeket borus mesék, színpadiasan körülhordozott véres kardok árnyékaiban ködbe borítottak.

Nagyon helyes és okos tehát Podmaniczky báró intézkedése, hogy el kell terjeszteni Szell Kálmán beszédét: hadd ismerje meg, hadd olvassa mindenki. Hadd értse meg az ország népe, hogy a törvényhozás alkotmányos munkájának erőszakos megakasztása amily vesze-

delmes és oktalan, épp olyan hazafiatlan is. Hadd lássa az ország, merre kell mennie.

Hisszük, hogy ez az ut Szell beszéde nyomán megnyílik a nemzet előtt és a nemzet kiáramló akaratereje el fogja sodorni, szét fogja mállasztani a gáncsvetőket irgalmatlanul.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, ápril 27.

Szell Kálmán miniszterelnök napja volt ez. Miután teljesen bizonyossá vált, hogy a miniszterelnök felszólal, már kora reggel szokatlanul nagy számban vonultak fel a képviselők pártkülönbség nélkül. Tíz órakor mindkét oldalon tömve voltak a padok és a mikor Apponyi az ülést megnyitotta, miniszterelnököt párt-hivekkel tömött gyűrű vette körül.

Alig hiányzott a szabadelvűpártból 20-40 ember. Már maga ez a tömeges megjelenés is tüntetésszámba ment a miniszterelnök és a kormány mellett.

A szobalány.

Irta: Scholl Aurél.

Ime egy pompás anekdota! Amikor tegnap Jacques d'Arval elmesélte nekünk a clubban, tiz percre abban maradt a játék.

Hiszzen ismerik önök mindannyian Robert de Flangrand vicomtet, a szép Robertet, akiről annyi mindent tudnak az éjszakák világában. Ha almásszürke ménjeivel végigrobog a Champs Elysées sétányán, csupa női mosoly fordul utána. Azok közé a hőditő gavallérok közé tartozik, a kiket minden férfi ösztönszerűleg gyűlöl, mint legyőzhetetlen ellenfelet.

A rue de Constantinople egy kis házában lakik az a széke istennő, a ki a mi szép Robertünket a mai napig boba mi szép Robertünket a mai napig boba mi szép Robertünket a mai napig boba... (repeated text)

Csak hogy Róbert barátunk szellembélelt szívének nem éppen az álhatatoság volt az erénye. Szerette ő a hűséget, de — csak a kedveseiben. A kis Clarisét is utólérte a sorsa, megtudta hogy Róbert megcsalja. Még pedig régóta csalja Sőt éppen azon fáradozik, hogy szakítson vele.

— Jól van kiáltott fel kétségbeesésében a szegény leány, szakítunk. De olyan bosszút állok a nyomorulton, amilyent megérdemel.

Robertet nagyon meglepte, a mikor egy szándékosan rendezett, csekély pörlekedésnek az lett a következménye, hogy Clarisse ezzel fejezte be a vitát:

— Barátom, látom, hogy meguntál, jól van vedd tudomásul, hogy én is meguntalak. Válljunk el.

Robert tettetett szomorúságra fordította a dolgot.

De édes kis esibém... legyen eszed.

— Nem, nem barátom. Jól tudom, ez a te szándékos is, ne álltass tehát. Rájöttem, hogy a mióta az első szerelmes szódat hazudtad megcsaltál. Viszonyunk első napja óta legalább százszor szedtél rá... Nos hát, ez többé nem történik. Elvállunk, hanem úgy, hogy te ezentul hű légy a feleségedhez. Ez az én gondom lesz.

— Mit akarsz tenni kérdezte Robert ki aggódni kezdett,

— Elég korán meg tudod. Adieu!

Három nap mult el: Robert kíváncsian, aggodalmasan várta a fenyegetés beváltását. De semmi sem történt. Erre megnyugodott.

Tegnap aztán kipattant a bomba. De micsoda bomba!... Gyöngye ahoz a toll, meg a szó, amely ugy vissza tudná adni azt, ami történt.

Robertet, amikor délben haza érkezett, a felesége ezzel fogadta.

— Barátom, végre megtaláltam a legjobb szobalányt. Ilyen eselédünk még nem volt. Oly ügyes s amellet olyan elegáns, hogy alig győzöm csodálni. Remélem, te is meg leszel vele elégedve.

— Mindenesetre, ha neked megfelel, — sietett válaszolni az udvarias férj.

Mert a férjek mindig udvariasak a feleségük iránt, akit megcsalnak.

Robert nem is gondolt többé a szobalánnyal, amikor dolgozószobájában ült, várva a déjeuner tálalását. Mélyen elmerült a hirlapja olvasásába, amikor egy hang hallatára ugy fölriadt, akár vipera csipte volna meg.

— Monsiuer, tálalva van!

Az ujság, a cigaretta, de még az álla is leesett Robertnek...

Remekirók
Képes
Könyvtára

Remekirók
Képes
Könyvtára

Remekirók
Képes
Könyvtára

Remekirók
Képes
Könyvtára

A MAGYAR és a VILÁGIRODALOM KINGSESHÁZA

a klasszikusok első és egyetlen magyar nyelvű szövegképes kiadása.

szerkesztője Radó A. a kiváló író és műfordító Kiadója LAMPEL R.

(Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedés,
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

ötven diszes kötet, a klasszikusok arany dombornyomású arcképekkel.
évente legalább 6 kötetes sorozatokban jelennek meg.

bevezetéseit a legjelesebb magyar írók és esztétikusok készítik.
Bevezetéseinek szerzői: *Abrányi E., Alexander B., Ambrus Z., Angyal D., Bánóczy J., Balassa J., Beöthy Zoltán, Dóczy L. báró, Endrődi S., Ferenczi Z., Harasztai Gy., Hegedűs L., Jevcsi S., Ignóty J., Junius (Zilahy K. Béla), Kossuth F., Mikszáth K., Négyesy L., Palágyi M., Radó A., Rákosi J., Riedl Frigyes, Szász K., Váczy J., Váradi A.*

művészeti vezetője Hegedűs László festőművész.

illusztráló művészgárdája a magyar festőművészek legjobbjai, közel félezer egész oldalas eredeti illusztrációval gazdagítja a gyűjteményt.

elsőrangu külföldi művészek remek illusztrációinak egyedül jogositott reprodukcióit közli.

illusztráló magyar művészei: *Benczur Gy., Bihari Sándor, Csók J., Éder Gy., Feszty Á., Garay Á., Gergely L., Hári Gy., Hegedűs L., Jászai J., Jendrassik J., Karlovszky B., Lotz K., Márk L., Mihálik D., Nagy Zs., Neogrády A., Olgyai F., Réthy L., Stein J., Székely B., Szlányi L., Telegdy L., Tull O., Udvary G., Vágó Pál, Wagner S. és Zichy M.*

első tizennégy kötete már megjelent.

I–II. kötete: Petőfi S. összes költem. Bevezette: *Ferenczi Z., Neogrády A., Telegdy L. és Tull O.* képeivel.

III–IV. kötete: Kisfaludy S. összes költeményei. Bevezette: *Junius, Neogrády Antal, Réthy Lajos, Telegdy László és Tull Ödön* képeivel.

V. kötete: Shakspeare Remekei I. *Othello, Romeo és Julia.* Bevezette: *Alexander B.* Gilbert angol művész képeivel.

VI. kötete: Molière Remekei I. *A fősvény.* A kényeskedők. Botcsinálta doktor. Bevezette: *Harasztai Gyula.* Kiváló francia művészek és Gergely Imre magyar festőművész képeivel.

VII. kötete: Tóth K. válog. költeményei. Bevezette: *Endrődi S., Neogrády A., Telegdy L. és Tull O.* képeivel.

VIII. kötete: Berzsenyi Dániel munkái. Sajtó alá rendezte: *Bánóczy József.* Bevezette: *Váczy János, Gergely Imre, Mihálik D., Szlányi L., Telegdy L. és Tull O.* képeivel.

IX. kötete: Madách I. válog. munkái. Bevezette *Palágyi Menyhért, Zichy Mihály* illusztrációival.

X. kötete: Kossuth L. válog. munkái. Bevezette és sajtó alá rendezte *Kossuth F.* Rajzokkal és arcképekkel.

XI. kötete: Homeros Iliásza. Fordította és bevezette *Kemenes (Kempf) József.* Preller világhírű illusztrációival.

XII. kötete: Schiller költeményei. Fordította és bevezette *Dóczy Lajos, Benczur Gyula, Lotz Károly, Wagner Sándor* és számos külföldi festőművész illusztrációival.

XIII. kötete: Tóth Ede munkái. Bevezette *Garay Ákos* festőművész képeivel.

XIV. kötete: Kisfaludy K. munkái I. Sajtó alá rendezte és bevezette *Bánóczy József, Éder Gyula, Hegedűs László, Neogrády Antal, Stein János, Szlányi Lajos és Tull Ö.* képeivel.

egyes kötetei külön-külön is kaphatók 6 korona bolti áron, a IX. és X. kötet kivételével.

első tizennégy kötete 3968 oldal (373 iv) és 255 olcsóbb és legértékesebb házi könyvtár és házi képtár. Ötven vaskos művészi illusztráció. A legkötet. Ára diszkótésben 250 kor. Megrendelhető csekély részletfizetésre a **Lampel-Wodianer-féle** és bármely más könyvkereskedésben. Megrendelésnél pontosan kikötendő a klasszikusok első magyar szövegképes kiadása.

Barabás Bélának napirend előtti tiltakozó felszólalása után mindjárt a miniszterelnök szólalt fel és széles alapon igen érdekesen vitatta a hadsereg kérdését és az ujoncemelés szükségét. Epen mert erős érvei voltak, a szélsőbal néha türelmetlenül — zajos közbeszólásokkal akarta megszakítani, de a jobboldal mint egy ember harsogta túl a szélsőbal közbeszólásokat. Fő argumentumai ezek voltak. Az ujoncemelésre szükség van az ország érdekében, a költségeket az ország megbirja és a hadsereg harcképességének fokozása állami érdek.

A miniszterelnök beszéde a közönség körében is igen nagy érdeklődést keltett. A karzatok zsufolásig megteltek és különösen hölgyek voltak nagy számban jelen.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Lukács László, báró Fejérváry Géza, Plósz Sándor, Láng Lajos, Cseh Ervin, Wlassics Gyula,

Elnök megnyitja az ülést.

Uj választás és obstrukció,

Barabás Béla. Neki több olyan kijelentést tulajdonítanak, a melyek ellen tiltakoznia kell. Így azt mondták róla, hogy pártjának le kell szerelnie, ha a kormány a házat feloszlatva, újból többséget nyerne. Ily diskurzus előfordulhatott privátbeszélgetésben, de kijelenti, hogy ő a feloszlatás esetén való leszerelést csak abban az esetben tartaná jogosultnak, ha a tiszta választás útján parlamenti reform útján, a kerületek helyes beosztásával, a census leszállításával (Zajos derűtség, ellenmondások jobbról.) kerülne ki a többség, hogy a nemzet akarata világosan kidomborodjék. Tiltakozik a félremagyarázás ellen. Kijelenti egyébként, hogy a kormány semmi aján-

latot nem tett a leszerelésre és a pártjához nem közeledett. Végül tiltakozik az ellen, hogy a házat az exlex alatt feloszlatassák, de nem is tételezi fel ezt a törvényteleniséget. (Helyeslés a szélbalon.)

Az indemnitas.

A miniszterelnök beszéde.

Széll Kálmán kormányelnök: Nem támadások visszautasítására szólal fel, hanem tárgyalatosan akar foglalkozni mindama nagy témákkal, a melyeket felvetettek.

Mindig azt tartotta, hogy a költségvetés nem bizalmi kérdés, a költségvetést, mint alapot a kormányzásra, megtagadni nem szabad, mert ez csak ultima ráció törvénytelen, erőszakos kormány ellen. Kossuth a katonai javaslatok tárgyalását makaesságnak, Zichy János az előrelátás hiányának tartja. Egyik vádat sem fogadja el. A katonai javaslatokat tárgyalni kellett, mert az ujoncállítás időhöz van kötve. Azt kívánják, hogy a katonai javaslatokat vonják vissza. Ez lehetetlen kívánság. Hogy lehetne visszavonni oly javaslatot egy kormányban, a melyet előbb magáévá tett és a melyért felelősséget vállalt. Azt kívánja Kossuth, hogy az indemnitas megadásával a költségvetést tárgyaljuk. Ez a katonai javaslatoknak burkolt visszavonása volna. Ha visszavonni akarta azokat, azt nem burkoltan, hanem nyíltan tenné meg. (Tetszés jobbról.) Az ujonclétszám emelése az ország érdeke. Már pedig épen az a kérdés, hogy van-e szükség e javaslatokra, igen, vagy nem? A kormány szükségesnek tartja épen az ország érdekében. A hadsereget mindig olyan helyzetben kell fenntartani, hogy az céljának, hivatásának megfeleljen. A delegáció megszakítva ugyan az emelés költségeit, de maga a létszámemelés a törvényhozás nélkül meg nem történhetik — ezt kijelentette már a delegációban. De miután ott csak közjogi aggályok merültek fel, nem gondolhatta, hogy ez emelés ellen ily nagy ellentállás lesz, annál kevésbé, mert a közjogi aggályokat eloszlatta.

Beöthy Ákos: A delegációban másként beszélt, (Nagy zaj jobbról. Zajos Halljuk! kiáltások.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A keleti események és bonyadalmak is arra utalnak bennünket, hogy erős hadsereget tartunk, erre szükségünk van. Csak erős hatalomnak van ereje szövetségesek nélkül is hely állani minden fenyegető külveszéllyel szemben, nem is szólva arról, hogy szövetségest erő nélkül nem kaphatnánk. Hogy ez a monarchia erős legyen helyét megállja, az magyar érdek. A nagyhatalmi állás a mi érdekeinket is védi. (Közbeszólások, ellenmondások balról.) Nem ismeri el a tulajdonát az a nézet, hogy az ország a tehertöbbletet el ne viselhetné. Az ujonclétszám emelésére több okból volt szükség, hiszen ezzel a szabadságolások is könnyebben történhetnek. Az ujoncemelés 21,000 ember összesen. Három évre az egész monarchiára ebből 20 millió korona tehertöbblet esik. Az a kérdés már most, hogy ez a tehertöbblet megéri-e a hadsereg fokozott harcképességét és megbirja-e azt az ország? Mindakét kérdésre igennel felel. E tekintetben összehasonlító statisztikát olvas fel, a mely bemutatja, miként történtek sorra az európai államokban az ujoncemelések.

Bebizonyítja, hogy minden európai állam fokozta hadserege erejét, sőt Franciaország megháromszorozta, míg mi nem hogy fokoztuk volna, hanem hátrább állunk, mint régebben állott a hadseregünk

Ezután a hadseregnek 1875 év óta előállott kiadásait sorolja fel és összehasonlítja ezeket a többi tárca kiadásaival, ebből azt bizonyítja, hogy minden tárcanál nagyobb volt az emelkedés, mint a hadseregénél.

Ezután azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a 1867. XII. t. cikk végre van-e hajtva? Azt bizonyítja Bakonyival szemben, hogy igen is végre van hajtva. Történelmi alapon mutatja ezt ki. Hivatkozik a 67-iki törvényhozásra, Deák Ferenc nyilatkozataira és Szilágyi Dezsőnek későbbi briliáns fejtegetésére, a melyek a hadsereg közösségét bizonyították. (Zaj balról.)

Beöthy Ákos: Deák másként beszélt, mást mondott!

Széll Kálmán min. elnök: Nem mondott mást!

Bartha Miklós: Magyar hadseregről beszélt!

Kaas Ivor: Összezavarják a dolgot. (Folytonos zaj.)

Elnök Beöthyt, Hollót, Kaast csendre inti.

Széll Kálmán miniszterelnök hivatkozik a 48-iki törvényekre, sőt Kossuth Lajos akkori nyilatkozataira, a melyekből világosan kiderül, hogy Kossuth maga is közös intézményekről és arról beszél, hogy a két szomszéd állam utalva van bizonyos közös intézményekre. (Zajos felkiáltások jobbról.) Hát akkor mit beszélnek?! Mit tagadják a közösséget.)

Széll min. elnök: A 67. XII. t. c. a magyar hadseregről beszél, a mely a közöshadsereg kiegészítő része. Ezt senki sem tagadja, sőt! Csak az a kérdés, hogy miként értelmezték a 67-iki törvény megalkotói a magyar hadsereget? És miként hajtották ők végre a törvényt? Külön hadsereget értettek-e ők, vagy pedig tényleg kiegészítő hadsereget? A törvényalkotók beszédeiből és a hadsereg szervezéséből bizonyítja, hogy nem külön hadsereget értettek, hanem azt, hogy a magyar ujoncokat csak a magyar törvényhozás hozzájárulásával szabad besorozni, és a költségeket is a magyar törvényhozás adhatja meg, vagy tagadhatja meg.

Rátkay László feláll és átkiáltja: Van-e még parlament, a hol egy miniszterelnök így beszélhet! (Óriási zaj jobbról.) Halljuk! Halljuk!

Papp Zoltán: A magyar eszmék ellen, a magyar hadsereg ellen beszél. (Nagy zaj.)

Elnök: csendre inti Rátkayt és Pappot!

Széll Kálmán miniszterelnök: Több régi törvényt és parlamenti beszédet olvas és idéz annak bizonyítására, hogy az 1867. XII. t. c. végre van hajtva. Hivatkozik néhai Andrássy Gyula grófra és az ifjabb Andrássy Gyula multkori beszédét védi, mint a mely a fennálló törvényeknek megfelel.

Ezután a törvényt és Tisza Kálmán beszédeivel bizonyítja, hogy jogosult a koronának a hadsereg vezénnyelvére vonatkozó intézkedése és hogy a király felségjogához tartozik az. A német vezénnyelvet célszerűségi okokból hozták be a hadseregbe. (Zajos ellenmondások balról, folytonos zaj.)

Rátkay László: Hogy beszélhet így egy miniszterelnök! A magyar nyelv ellen! (Zajos ellenmondások jobbról.)

Holló Lajos: Vagy magyarok vagyunk, vagy nem! (Derűtség, zaj.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A magyar tiszteknek a magyar ezredékbe való átheilyezéséről szól ezután. Ez fokozatosan megtörténik és ezzel közelebb

Clarisse, a szőke istennő állott előtte, — még pedig egyszerű fekete ruhában, kis fehér kötővel a derekán, fehér tüllpillóval a haján. Igen, ez a szobalány az ő kedvese!

— Clarisse! te . . . itt! . . . nálam?!

— Bocsánat, uram, az én nevem Juliette; én vagyok az új szobalány.

— Az új szobalány! . . .

— Igen, uram.

— Minő tréfa! Hát elment az eszed Clarisse? Tönkre akarsz tenni?

A mosolygó boszuló azonban nem tagított.

— Uram, én nem értem, hogy ön miért nevez Clarissenak. Mondom, hogy én vagyok Juliette, az új szobalány.

Szegény Robert! kincset adnék azért, ha láttam volna az arcát, amikor bejött a felesége és ismételte, hogy igen ez az új szobalány. És a szegény férjnek tünnie kellett, hogy mialatt ő feleségével étkezik, addig hűtlenül elhagyott kedvese járjon lábujjhegyen az asztal körül, halkán kérdezve:

— Még egy kis mártást, monsieur!

És az asszony annyira el van ragadtatva az új szobalány által, hogy hálani sem akar arról, hogy elküldje szolgálatából.

Szegény Robert!

akarják hozni a hadsereget a nemzethez. (Zajos helyeslés.) Azokat az engedelmeket, a melyeket a honvédelmi miniszter felsorolt, sorra teljesítik, végbeviszik. A két éves szolgálati idő ellen katonai szempontból semmi ellenvetés és elvi akadály nincs. A kérdés meg fog oldatni rövidesen az ország érdekeinek megóvásával. Már ősszel teljes tájékozódást fognak nyújtani erről. (Tetszés jobbról.)

Ugron Gábor: Ez a néppártnak szól de hát mi?

Szell Kálmán min. elnök: A helyzetéről szólva, hangsúlyozza, hogy a midőn Kossuth a többség erőszakáról szól, a farkas és bárány meséje jut eszébe. (Zajos helyeslés jobbról.) Parlamentáris országban a többség akaratának érvényesülnie kell. (Zajos helyeslés jobbról.)

Beóthy Akos közbeszól Rabszolgahad. Zajos felkiáltások jobbról: Eláll! Rendre (Az ellenzék tapsolja Beóthyt.) Felkiáltások jobbról: Rendre! Rendre!

Elnök kérdi Beóthytól hogy mit mondott?

Beóthy Akos: Azt mondtam, hogy ez pártabszolutizmus! (Zajos helyeslés balról, Ellenmondások jobbról.)

Elnök: Miután a félreértések kiderültek, esendet kér. (Nagy zaj.) Feltehetően Beóthyról, hogy csak a valót mondta és így közbevetésére szükség nincs. (Éljenzés a szélbalon.) Kikéri magának, hogy ezért a kijelentésért mellette tüntessenek, mert ha minden szavát és tettét félreértik, úgy senkisésem alkalmazhatja liberálisan a házszabályokat. (Zajos helyeslés jobbról)

Szell Kálmán miniszterelnök. A mi az alkotmányt illeti és a parlamentarizmust, bármennyire támadják és veszélyeztetik is azt, nem fogják veszélybe dönteni, arról garantál, akárhogy fenyegetőznek is. A ház feloszlását is kívánják. Nos, engedjék meg, Önökön áll, hogy ez megtörténhessék. Engedjék át az indemnitit. (Ellenmondások a szélbalon.)

Holló: Előbb le a katonai javaslatokkal.

Szell Kálmán min. elnök: A türelmelenséggel szemben hivatkozik Polonyi öt órás beszédére. A régi obstrukciókról szólva, azokat precedensül el nem fogadja. Tiltakozik a mai obstrukció ellen. Nem helyeselte egyik obstrukciót sem.

De ennek a legkevésbé van jogosultsága, mert ok nélkül való és igazságtalan. Epen ezért kötelessége ezzel a leghatározottabban szembe szállni. Ő mindig meggyőződését, lelkiismeretét követi. 1879-ben meggyőződése tiltotta őt, hogy helyén maradjon. Most meggyőződése tiltja, hogy helyét elhagyja.

Nem távozom tehát, fejezte be beszédét, — hanem lelkiismeretemre hallgatva itt állok. Itéljen felettem a nemzet!

(Óriási taps és éljenzés. Az egész szabadelvű-párt mint egy ember állott fel és percekig zajosan, lelkesen tüntetett Szell Kálmán mellett.)

Ezzel az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Névszerinti szavazások.** A május 7-dikén tartandó rendkívüli bizottsági közgyűlésen másod ízben a következő névszerinti szavazások fognak lefolyni:

1. a Sestakert végében levő 1118 négyszögöl városi földterület elidegenítése felett.

2. a Rickl Gizella féle 2 hold 31

négyszögöl városi földterület elidegenítése felett.

3. az állami gyermekmenhely részére kijelölt, a Mester-utca végén fekvő jelenleg a debreceni helyi vasút részvénytárs. által használt városi telek elidegenítése, illetve az állam részére átengedése felett.

× **Az 1902 évi zárszámadás.** Roncsik Lajos főszámvevő már összeállította Debrecen város 1902 évi zárszámadását s azt tegnap beuntatta a Kovács József polgármester elnöklete alatt üléselő tanácsnak. A zárszámadás szerint Debrecen városánál az 1902-ik évben a rendes bevétel volt 2.590,385 korona 92 fillér, a rendes kiadás 2.312,675 korona 79 fillér, a bevételi többlet tehát 277,710 korona 13 fillért tett ki. A rendkívüli bevétel 656,470 korona 71 fillér, a rendkívüli kiadás 906,731 korona 20 fillér, a bevételi keveslet 25,260 korona 49 fillér volt. Az átmeneti bevétel 425,460 kor. 78 fill., az átmeneti kiadás 446,539 kor. 28 fill., a kiadási többlet 21,078 korona 55 fillér volt. Ha most már a 277,710 kor. 13 fill. rendes bevételi többletből a bevételi kevesletet együttes összegét 271,339 kor. 04 fillért levonjuk, a tiszta pénztári maradvány 6371 korona 09 fillért tesz ki. A városi tanács a zárszámadás áttanulmányozása céljából ma délelőtt ülést fog tartani.

× **Tanácsülés.** Tegnap délelőtt Kovács József polgármester elnöklete alatt tanácsülés volt a városházán, a melyen az 1902 évi zárszámadáson kívül számos folyó ügyet intéztek el.

× **A kórházi bizottság** ma délután 4 órakor Körner Adolf elnöklete alatt ülést tart, a melyen folyó ügyek nyerne elintézt.

Agról-ágra.

A patkolt szarvas.

— Makáma. —

Hajdanában, danában — Vasban avagy Tolnában — történt-e meg ez a dolog, — melyet regélni elfogok, — arra hitet nem teszek, — csak arra, hogy megesett.

Pap, patikus, szolgabíró, — utibiztos, járásbíró — egy szép őszi reggelen — szarvast löni kimegyen, — Kocsi után kutya futkos — kézről-kézre jár a butykos, — emelkedik a kebel, — idő vigan röpen el. — Itt az erdő, — fegyver elő. — kutya szűköl a porázon, — harmat esillog minden ágon, — Lopva surran a vadász, — helyt érve csendben vigyáz, — galy ha recsesen — madár rebben, — aztán minden elesenedesül, — csak az erdő zug egyedül.

Egyszerre, hallga csak hallga! — Recsesen a bokor lombkarja. — Szolgabíró szive dobban, — puskájához kap legottan — s a mint hasad a lombkárpit — fegyvert oda irányít, — durr — durr, — valami zuhan, hörög — a füst lassan hömpölyög, — esaholva szaladnak a kutyák — összeverődik a társaság, — De bár ne látná őket — s ne látnák őt többet, — A föld nyelne el nyomban — szolgabíró szeretné jobban, — csak hogy már késő, késő — harsog a szivet véső — szörnyű kacaj, — mert óh jaj, jaj — megvan ugyan a zsákmány — ám patkó minden lábán!

— Lásd hitellen szól a pap — volt esuda és van manap, — büntetésül mérte rád az ég, — hogy e szarvas lóvá változék,

— De már Uram, megengedjen — semmi esuda nincsen ebben. — A pap megett — ily szó esett — s a cimborák között hirtelen — egy

szűrös atyafi megjelen, — Enyim vala a néhai, — így folynak aztán szavai, — Itt kapáltam az erdő szélén, — míg ő legelészett szépen, — Egyszerre csak hallom, durr — husz pengőt fizet az ur,

— Kendnek meg — amért nem tett — békót lova lábára — s az tilosban jára, — huszonöt forintja bánja, — Ez a szolgabíró kadicenciája,

— Huszonöt forintot fizessek! — Sz tizenötöt sem ért ez meg, — szól a paraszt fülét vakarva, — de észére tér a kacajra.

A szolgabíró csendet int,

— Itt van ugymond a husz forint, — nem is büntetem meg kendet, — ha eltemeti a dikehencet — és szavát adja rája, — hogy nem jár el a szája.

— Néma leszek, mint a verem — melybe hű szolgám temetem — szól s megy ásóért a paraszt, — léptét elnyeli a haraszt,

De a patikusnak keble — ravasz fondorlattal telve, nem hiába mérgekkeverő, — zsebéből gyorsan kést veszen elő, — a ló farkát learatja — s a szolgabíró elé tartja.

— Akármilyen legyen a préda, — a lóvés, mely talál célba — szól, kiténtetést érdemel, — a trofenmot hát tegyed el, — Megvillámlik a szolgabíró szeme, — de csak annyit szól, ő. m. a f, — Am, hogy minden arcon mosoly tündököl, — szólni kezd, tudjátok a nevetség öl, — ha hát megölni nem akartok — elhallgatjátok a kudarcot,

— Szavunkat adjuk mindnyájan rája — s csattog a barátok parolája,

Azonban egy kis veréb, — mely közelben üle ép, — berepült a faluba, — felszállott egy kapura, — ottan addig csiripelt — míg utóbb is híre kelt — a megpatkolt szarvasnak — s rajta ma is kacagnak.

0.

Czinka Panna.

— Irta: Dr. Vukovich Sándor, —

Van-e, ki e nevet nem ismeri? Ő volt ugyanis a 18-ik század legünnepeltebb cigányvirtuóza. Az örökösén férfi ruhában járó női zenészprimás nagyon híres volt játékaról. Büszke volt arra, hogy Amati-féle hegedűje volt. (Amati, híres hegedűkészítő család Cremonában, Olaszországban. A cremonai hegedűipar igen híres volt. Czinka Panna (Vászon Pannának is hívták,) soha sem viselte az Anna nevet, melyet a keresztségben kapott, hanem mindig Pannának hívtatta magát. Unokája volt az öreg Czinkának. (Keresztneve ismeretlen.) Czinka Panna Gömörben, a tornaalji járásban született Gömörvármegyében 1711-ben. Őt és két fiát Sándort és Ferencet tartják a híres Rákóczi-nóták: Rákóczi siralma, Rákóczi kesergője, Rákóczi bucsuja, a Rákóczi és Beresényi nóták szerzőjének. Az öreg Czinka és gyermekei elkísérték II. Rákóczi Ferencet Rodostóba, a Márványtenger partján fekvő török városba, a hol az az öreg Czinka meg is halt.

Családtagjai azonban, kik közül az egyik a híres Czinka Panna volt, visszatértek, a mikor a bujdosó fejedelem elhunyt 1735. április 8-án. Azt írják a zenészek, hogy ekkor kezdődött aztán hazánkban a Rákóczi zenekultusz. Czinka Pannán már korán, 9 éves korában észre lehetett venni, hogy kiváló zenei talentum. Lányi János földes ur pártfogásába vette s Rozsnyón taníttatta, nem rettenve vissza az áldozatoktól sem.

A szép tehetség csakhamar megismosodott s a cigány leány rohamos haladását mindenki bámulta. 12 éves korá-

ban már valóságos föltűnést keltett já-jékával. Két évre rá meghajtotta fejét Hymen rózsás igája előtt s férjhez ment Viola di Gomba cigány kovácshoz a ki egyuttal bögös is volt. Zenekart is szervezett férjével és annak két fitestvére-vel. Czinka Panna bejárta az egész országot, ünnepek s nevezetes dáridók alkalmával messze földre is elvitték. Megfordult a külföldön is, főleg Lengyel- és Oláhországban. Ott mindenütt bálványozták és babérokkal és teli tárcával tért vissza hazájába. Jó földes ura házat építtetett számára és minden második évben új vörösszínű egyenruhát csináltatott a bandának.

Panna a Sajó partján boldog család életet élt. Takarékos volt egész életében s így a mi ritkaság számba megy a művészeknél, szép vagyont hagyott övéinek. Három műve maradt fenn. Legtöbb szerzeményének csak a címét ismerjük. Ilyenek a többi közt a Három özvegnőtája, Halotti tánc és Ős apáink dala. Fenn maradt szerzeményei a legremek-ebb hallgató magyar fajtájuak.

Káldy Gyula, jeles zeneszerző es zenetanár adta ki zeneműveit 1890-ben A régi magyar zenekínesei címmel (30 zenedarab 1672—1837.)

Érdekes még megjegyezni, hogy id. Abrányi Kornélnak 1900 ban megjelent rendkívül érdekes művében: A magyar zene a 19-ik században — az van írva, Czinka Pannáról, hogy szépségének híre is országos volt.

Ezzel ellentétben dr. Frenkel Bertalan azt állítja a Magyar Szó 1903. évi márc. 21-iki számára megjelent figyelemreméltó dolgozatában, hogy a mi Czinka Panna külsejét illeti, nem volt szép, sőt fekete himlőhelyes és nyakán roppant golyvája volt, de mindez nem tette éktelelné, mert jó modora, tisztasága és kiválóan ügyes zenéje elfeledtették ezeket a szépséghibákat.

Czinka Panna 1772-ben halt meg tehát 61 éves korában,

Temetése nagy pompával ment végbe, valóságos nemzeti tüntetéssel. Gömörvármegye urai megadták neki a vég-tisztességet s mint írják, 12 cigánybanda kísérette zenével a sírjái. Verseiben dícsőítették virtuozitását. Végső kívánsága az volt, hogy egyenruhájában temessék el s hogy a Csáky bitorostól kapott Amati-féle hegedűjét és értékes gyűrűt tegyék vele együtt a sírba.

Fiai diszes sírkövet tetettek sírjára. Rajta ez a felirat olvasható distichonokban:

„Csillagokig híres hegedűs, Czinka Panna e sírban
Nyugszik. Örök hírnév fedje be szent porait!
Asszony szülé őt, de a hirt ő szülte e névnek,
Hirneve messzire szállt, bárha e sír befődé,
Édes anyjáról keserű sors, gond maradt rá,
Ő maradékainak fényteli hirnevet ad.”

A híres cigányasszony emlékét fölevenítették Jókai Mór Szeretve mind a vérpadig, Bokor József Kurucfurfang és

Verő György színműíró és zeneszerző Ezer év című műveikben. Arcképe látható Abrányinak fentebb említett művében 58 lap, hol Czinka Panna férfi egyenruhában van, kedvelt hegedűjével és pipájával.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

Ápril 28, A színházi bizottság ülése.
Május 2—3. Debreceni löversenyek.
Május 4, Rendkívüli közgyűlés a városházán.
Május 11—12, A nőegylet műkedvelő előadásai
Május 18, Polgármesterek országos gyűlése.
Május 18, Országos ifjúsági tornaverseny.
Május 22, A város Rákóczi-ünnep.

A város Rákóczi ünnep.

— ápr. 26.

Megemlékeztünk már arról, hogy Debrecen város közönsége a tanács kezdeményezésére nagy fényvel fogja megünnepelni a Rákóczi korszak hajnalhasadásának kétszázados évfordulóját.

Május hónap 22-én lesz az ünnep, ama történelmi nevezetességű napon, a melyen először bontották ki a kuruc szabadságharc lobogóit.

Egyforma lelkesedéssel fogja ezt a napot ünnepelni Debrecen minden társadalmi osztálya élén Debrecen város hatóságával.

Az ünnep rendezésére a városi közgyűlés által kiküldött bizottság Puky Gyula főispán elnöklete alatt ülést tartott, a melyen jelen voltak Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Wolafka Nándor dr., Kiss Albert, Dobieczy Sándor, Dicsőfi József, Szentkirályi Tivadar, Debreceni Jenő, Szabó Kálmán kamarai elnök, L. Nagy Bálint, Jobbágy Imre, Szilágyi Imre, Gulyás István dr. Horváth István, Kemény Mór Burger Péter dr. Kardos László, Nagy Lajos dr., Kocsár Gábor dr.

A bizottság elhatározta hogy a májás 22-iki ünnep isteni tisztelettel veszi kezdetét. Ünnepi isteni tisztelet lesz pedig az ev. ref. nagytemplomban reggel 8 órakor, a róm. kath. templomban d. e. 10 órakor.

Ezután Debrecen város törvényhatósági bizottsága diszgyűlést tart, melynek helye azonban nincs meghatározva. Szó volt arról is, hogy a Bika disztermében legyen a gyűlés, de Thaly Kálmán, aki szintén részt vesz az ünnepély sorában, jobban szeretné, ha a városháza

udvarán lenne az ünnepély a szabad ég alatt.

Igy tehát vagy itt lesz az ünnepély vagy kedvezőtlen idő esetén a városháza nagytermében. A diszgyűlés műsora a következő lenne:

1, Elnöki megnyitó. tarja Puky Gyula főispán.

2. Ünnepi beszéd, elmondja Thaly Kálmán Debrecen város országos képviselője;

3. Ezután Kovács József polgármester javaslatára Thaly Kálmánt díszpolgárrá választja Debrecen város közönsége.

4. Végül Szabó Kálmán keresk. és iparkamarai elnök indítványozni fogja, hogy II. Rákóczi Ferencz idegen földön nyugovó porrszéinek hazaszállítása tárgyában indítsanak mozgalmat s e célra Debrecen városa is szavazzon meg 2000 koronát.

Ez főbb vonalaiban a Rákóczi ünnep műsora, a részletek kidolgozására Puky Gyula főispán elnöklete alatt bizottságot küldött ki az ülés, melynek tagjai lettek Wolafka Nándor dr. Kiss Albert, Dobieczy Sándor, Nagy Lajos dr. Gulyás István dr. és Horváth István.

* **Személyi hírek.** Gróf Tisza István tegnap Debrecenbe érkezett, hogy részt vegyen a ma tartandó egyházi bírósági ülésén, melyen egy nagyon kényes és kellemetlen ügyet fognak tárgyalni. — Ugyancsak az egyházi bíróság ülésére érkezett Debrecenbe Széll Kálmán nagyszalontai esperes is.

* **Az Istvánmalom új igazgatója.** Az István gőzmalomnál a Mayer Emil elhunytával üresedésbe jött ügyvezető igazgatói állást tegnap Szabó Kálmán elnöklete mellett tartott igazgatósági ülésen betöltötték. Az igazgatóság több érdemes pályázó közül Póka Gyulát, a esányi műmalom igazgató helyettesét választotta meg az István gőzmalom ügyvezető igazgatójává.

* **Nagy Gábor temetése.** Tegnap délután nagyszámu közönség részvétele mellett temették el Nagy Gábor volt kórházi illetőt, a tüzoltó egyesület oszta-lyparancsnokát. A temetésen Debrecen város tisztikara és a tüzoltó egyesület testületileg képviseltette magát.

* **Tüzoltó katonák.** A debreceni 3-ik honvéd-gyalogezred parancsnoksága nagyon helyesen a legénységet kioktatja a tüzoltásra, illetve a kaszárnyákban elhelyezett tüzoltó szerek, gépek használatára hogy tűz esetén gyors segílyt nyújthassanak. A katonákat a tüzoltásra Publig Ernő főparancsnok helyettes oktatja, a ki tegnap már meg is kezdte előadásait.

Tavaszi ujdonságok!

szolid áruk mellett.

Női és gyermek felöltőkben, nap és esernyőkben, selyem, gyapju és mosó blouzokban, övök és nyakdiszekben, kosztümök és zsuponok, nagy választékban beszerezhetők

DARVAS TESTVÉREK-nél
női- és gyermek felöltő áruházában
Főter, a Hungária kávéházmellett.

* **A kerületi tornaverseny.** Május 21 és 22-én kerületi ifjúsági tornaverseny lesz Debrecenben, melyre több mint két ezer középiskolai tanuló jön a nagy hajdúvárosba. A tornaverseny előkészítő bizottsága ma gyűlést tart, melyen a versenyre érkező ifjak elszállásolásának, étellemezésének, a verseny rendezésének és díjainak fontos és sok körültekintést igényelő megállapításán fognak tanácskozni. A tornaversenyre május 2-ig lehet nevezni, — a legtöbb tanintézet már be is terjesztette a nemes küzdelemben résztvevő ifjak névsorát.

* **Teréz utolsó kívánsága.** Kisirt szemekkel, bánattól roskadozva, alázatosan nyitott be egy asszony a kerületi orvos hivatalos helyiségébe. Az asztalig ment és ott némán megállt.

— Mit kíván a jó asszony?

— Meghalt a Teréz.

A jó asszony olyan hangon mondta ezt, mintha az egész világon mindenkinek tudnia és éreznie kellene, ki az a Teréz. Valóban, éreznie lehetett hangján, hogy Teréz, aki a tavasz virágaival borított ravatalon nyugszik, leánya; egyetlen és mindene volt ennek a síró asszonynak. Hogy kisírta magát, elmondta rendre az orvosnak mindazt, amit kellett. A halott nevét, életkorát... tizenhat esztendő volt a szegény. Azután elhallgatott, pedig látszott rajta, hogy küzködik valamivel. Hogy nyomja valami szívé; valami, amit nehéz elmondani. Sőhajtott és menni indult. Az ajtónál visszafordult.

— Tekintetes ur...

— Akar valamit?

— Igen. Csak azt, hogy az valami, hogy ki tudná módolni a tekintetes ur, hogy a keresztén ne az én nevemről, hanem az emberéről írják ki a Terézt.

— Miért?

— Hát iszen az Isten előtt nincs is abban szégyen. Szerettük egymást én meg az emberem. De hát nem lehetett szemre mennünk. A ló megrugta az embert, oszt meghalt a szegény. Így hát rajta maradt a nevem a Teréz lelkemen. Oszt megkért, amikor az éccaka haldokolt, hogy ha lehetne, hiszen olyan jók a városi urak, hogy az apja neviről írják a keresztén. Hogy a többi lányság meg ne vesse a keresztjét... Mert, ha meg nem tenné a tekintetes ur, hazajárna a Teréz lelke minden éjfékor...

* **A Tiszavidéki Hitelszövetkezetek Kötelékének megalakulása.** A Debr. Első Takarékpénztár tanácskozó termében e hó 26-án érdekes alakuló gyűlés folyt le. A Debr. Első Takarékpénztár ujonnan módosított alapszabályaiba a szövetkezeti ügy támogatását, új szövetkezetek alakítását vette föl. Ebből folyólag a Takarékpénztár a vele szerves kapcsolatba lépett nagyobb helybeli és vidéki szövet-

kezetekből megalakította a Tiszavidéki Hitelszövetkezetek Kötelékét, melyeknek a Debr. Első Takarékpénztár szolgál központul. A Központ célja, hogy a kapcsolatban lépő hitelszövetkezetek jogos hiteligényeit kielégítse, azoknak érdekközösségbe vonásával, ellenőrzésével és vezetésével a szövetkezeti eszme egészséges fejlődését előmozdítsa. Az alakuló gyűlésen részt vettek a Debr. Első Takarékpénztár kiküldöttei, a szövetkezetek részéről a Debr. Kölcsonos Segélyző Egylet, a miskolci, nyíregyházi, nádudvari, hajdudorogi, tiszalöki, tiszafüredi, máramarosszigeti, nagykállói szövetkezetek. Három szövetkezet kimentette távolmaradását. A Kötelék elnöke Szabó Kálmán alelnök Dr. Szántó Sámuel, titkár Lovász János. A választmányba még beválasztották: Márton Imre, Simonffy Emil a Takarékpénztár részéről, Zádor Lajos (a Debr. Kölc. Segélyző Egylet), Kovács Győző (Nyíregyháza), Hidvéghy Benő (Miskolc), Dr. Harsányi Sándor (Tiszalök), Révész Mihály (H. Dorog).

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Biró Etel ev. ref. 11 hónapos, Németh Eszter ev. ref. 20 hónapos, Berger Lajos izr. 1 hónapos, Nagy Gábor ev. ref. 55 éves, Ecsedi János ev. ref. 8 hónapos, özv. Teleki Demeter né róm. kath. 42 éves, Vég László ev. ref. 6 éves, Szekeres Györgyné ev. ref. 31 éves, Bihari István ev. ref. 20 éves.

* **Gazdák hitele.** Majdnem egy éve hogy Debrecenben létesült ez alakban az első gazda csoport az országban, a melytől következő meghívót kaptuk: A Gazdák Hitelesoportja a debreceni ipar és kereskedelmi bank kebelében első rendes közgyűlést 1903 április hó 28-án délután 4 órakor tartja meg (a debreceni ipar és kereskedelmi bank helyiségében) melyre a csoport tagjait és az érdeklődő gazdaközönseget tisztelettel meghívja dr. Löfkovits Márton az Iparbank ügyigazgatója. Targysorozat: 1. Az iparbank jelentése a lefolyt évről. 2. A felügyelő bizottság jelentése, 3. 3 választmányi tag választása, 4. felügyelő bizottság választása, 5. Indítványok.

* **A menyecske keze.** A telekkönyvi hivatalban délelőtt sokan voltak. Ott sürgőldött egy közismert fiatal ügyvéd, akinek valami célapos ügyeस्कéje akadt a közelterjedtségnek örvendő alperesi nemzetség egyik tagjával szemben. Amint ott fejesőválvá konstatálja, hogy alperesnek a háza úgy meg van terhelve, hogy maholnap a padlás beleszakad a pincébe: hát egy puha kezét érez a meleg zsebében. Gyorsan odakap, megfogja és menyecskét fogott. Egy megrémült menyecskét.

— Eresszen el a tekintetes ur...

Hanem a fiskális nem vette tréfára a dolgot és az azon melegében a rendőrkapitány elé terjesztette az ügyet a melléklettel együtt. A rendőri kísérethez csatolt melléklet szabadkozott:

— Nem akartam én a tekintetes ur pénzét. Fusson ki a két szemem világa, ha igaz!

— No, no — válaszolt a kapitány — hát akkor miért kotorászott az ügyvéd ur zsebében?

— Miért?

— Igen, miért.

— Csak.

Erre az urak egymásra néztek és a menyecske elpirult.

— Nem is nyultam én a zsebébe. Minek is nyultam volna? A téns tekintetes ur kapadozott az én kezem után, ez az igazság, ha más ki kellett mondani.

De Vas Mária nehezen bírt védekezni, mert az ügyvédnek tanúi voltak. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy kiderítse, mit keresett a menyecske a telekkönyvi hivatalban és kiváltképp az ügyvéd zsebében.

* **Árverés a vasuti állomáson.** A vasutikocsikban és állomási helyiségekben gyakran hagynak el szórakozott vagy siető utasok bőröndöket, táskákat, kalapokat, esernyőket, botokat, ruha és fehérneműket, — amiket azután a lelkiismeretes vasutasok összegyűjtöttek, s hosszabb idő múlva nyilvános árverésen eladnak, jótékony célra fordítva az árverésen begyűlt összeget. Ilyen árverés lesz ma délután 2 órakor az állomás podgyász kiadási helyiségében, melyre ezuton is felhívjuk a közönség figyelmét.

* **Csizmadiák szervezkedése.** A csizmadia iparosok tegnap értekezletet tartottak Weidner Gusztáv szakosztályi elnök vezetésével az Iparos-Otthon dísztermében s elhatározták, hogy megkezdik a lépéseket egy csizmadia raktár és termelő szövetkezet megalakítására. A termelő szövetkezet célja lesz finomabb és költségesebb gépek beszerzése, miken egy közös teremben dolgoztatnak a szövetkezet tagjai.

* **Esernyő-tolvaj.** Weiszberger Berta tegnap észrevétlenül belopódzott a Kápolnás-utcai izraelita iskolába s kilesve az alkalmas pillanatot az egyik ajtó mellől ellopott négy darab esernyőt. A károsult panaszára a rendőrség hamarosan kinyomozta a tettest, ki két esernyőt már el is adott, kettőt pedig megtaláltak a lakásán. Weiszberger Bertát kihallgatása után szabadlábra helyezték, ügyét pedig áttették az ügyészséghez s így valószínűleg 6 hónapba kerül a pár korona értékű zsákmány.

x **Ovadékképes pénzbeszedőt** mellékjövedelemmel és fixummal keres a Kazinczy Könyvkereskedő részvénytársaság Debrecenben.

x **Hölgyeim.** Legmodernebbá legkedveltebb szépitőszert az egész világon elterjedt Földes féle Margit Crème. Teljesen ártalmatlan zsirmentes arekenős. Meglepő csodáshatásu, szeplőt, májfoltot pattanást és az atc mindennemű tisztáta-

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben

Ajánlja „**HARMAT CRÈME**“

arczsépitő és bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdéséget, finomságot hasmivasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja és fehériti. Kiváló eredménnyel használható arc vörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztátalanságnál, valamint napégette és szélkifujta arcznál s kéznél. 1 tévely Harmat crème ára 1 kor. Hozzávaló Harmat szappan 1 db. 70 fillér. Ajánlja továbbá Harmat arcporát (pouder), mely készítmény az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz s nem rontja az arczbőrt. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármely más hasonló készítménnyel. Jól tapad s igen jól fed. Kapható fehér, rézsa és crème színben. Próbadozozka Harmat-pouder ára 50 fill. Nagyobb dobboz 1 korona és 2 korona.

lanságát pár nap alatt eltávolítja, a ráncokat, redőket kisimítja és az arcnak finom, fiatal, rózsás színt ad. Nagy tégely 2 kiesi egy korona. — Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerertárban.

x **A legjobb kivitelű fényképek** Harth műtermében Piac, u. 34. készülnek.

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mautner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margit-szigeti” fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mautner Budapest és a Margitsziget olbámulatra méltó és gyönyörű sétatéri észére.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Apr. 28. kedd, *Nebántsvirág*, daljáték **Pálmai Ilka** felléptével. Felemelt árak, **A**, bérletszünet.

Április 29. szerda, *Egy szegény ifjú története*, színmű, **Krasznay Ernő** felléptével. **B**, bérlet.

Április 30. csütörtök, *Bob herceg*, daljáték, **C**, bérlet.

Május 1. péntek: *Bob herceg*, daljáték **A**, bérlet.

Május 2. szombat; *Lady Windermere legyezője*, színmű, először, **B** bérlet.

Május 3. vasárnap: *A doktor ur bohóza* este *Szegény Jonathán*, daljáték, Bérletszünet.

— (**Pálmai Ilka A bajusz-ban.**) Tegnap este valóságos életveszedelmesnek látszott a szorongás a színházban; mindenki kíváncsi volt, hogyan miért lehetett Budapesten özenszer adni Verő darabját a mely Debrecenben megbukott? Pálmai Ilka művészete megfelelt a kérdésre. Az ő játéka, leleménye, finomsága, vérbeli eredetisége bearanyozta a bécsi grófné szerepét a szeretetreméltó kedvesség ragyogó sugaraival. Igazán pazarul szórta tehetsége fényét erre a különben elég színes és bájos szerepre. Mellette föltétlen elismerés illeti Iványi pompás Ottóját. A rendezés, a darab menete általában nem volt méltó sem az alkalomhoz, sem a debreceni színházhoz. Néha kinos szünetek, máskor keserves döcögések rontották ez estét. Az meg éppen bántó figyelmetlenség volt, hogy Kozáry grófon szakasztott olyan ruhát láttunk, mint egyik arató béres legényén, a karhölgyek közül meg egy pár parasztruhába öltözve is fülében felejtette az óriási üveg-gyémántokat, melyekkel a 2-ik felvonásban mint előkelő asszonyság hódított.

— (**Uj betétszámok a Nebántsvirágban**) **Pálmai Ilka** ma este vesz bucsut a debreceni közönségtől, mely eddig három estén át szinte páratlan lelkesedéssel ünnepelte a művésznőt. Ezt a tüntető ünnepelést **Pálmai Ilka** meg is érdemelte. Mert mind a mai napig csodálatos módon meg tudta őrizni egyéniségének, bájának, tűzének azt a varázsát, mely a legtisztább forrásból, a művészi hivatás-

ból fakadt. Hiába tűntek fel és tűntek le újabb és legújabb festett csillagoeszkák, a mostanában annyira agyonbecézett daljáték-színésznők még csak meg sem közelítették **Pálmai Ilka** finom, eredeti, igazán értékes művészetét. Igaz ugyan, hogy a külföldi hajsza nyomása alatt és a megromlott színpadi izlés szolgálatában elérhető olcsóbb sikerért némi engedelmeket tett immár **Pálmai Ilka** is, de azért mégis megdöbbsentünk, midőn a színház hivatalos jelentésében azt olvastuk, hogy a *Nebántsvirág*-ban a művésznő *uj betétszámokat fog énekelni!* Hogyan? hát ennyire elfajult volna már a színészet? *Uj betétszámok a Nebántsvirágban.* Talán az Alleluja ének helyett? vagy a *Jani és Juci* mókás dala helyett? vagy ama híres harmadik helyébe? Nem, nem az lehetetlen! **Pálmai Ilka** bizonyára emlékszik még, milyen bájos, milyen tökéletes volt ő a *Nebántsvirágban*. Nem tethjük fel róla azt az izléstelenséget, — hogy már a *Nebántsvirág*ot *uj betétszámokkal* akarná megjavítani! Hiszen ezen *anyomonlegközelebb* *Petur Bánk-bán* betétül elszavalhatja *Petőfi Örült-jét* és *Hamlet* dán királyfi *Oféliának* azt a tanácsot adhatja betétül, hogy *A ki sasszony* *Pozsonyba, krinoliaba, recefice krinolinba.*

— (**A legújabb . . . művészet!**) Megemlékeztünk már arról, hogy a Népszínházban milyen silány *uj darab* ostobaságaival szeretnék kötélre fogni a fővárosi közönség érdeklődését. A darab természetesen végtelenül gyarló; de a nagy, nagyobb és legnagyobb primadonnák teletüzdelik a száraz kórót merész, nem szokatlan, de annál izetlenebb ötletekkel. Ilyen ötlet, mint budapesti lapokban olvassuk, hogy egy örült páros tánc végén a táncoló *Kápolnai Irén* beledugja *Nyárai Antal* szájába — a lábát. . . Vajjon mi jöhet még ezután?

TÁVIRATOK.

Szell Kálmán beszéde.

Budapest, ápr. 27. A szabad-
elvűpártkörben ma este nagy számmal gyűltek össze a képviselők. *Podmaniczky Frigyes* báró, a párt elnöke élénk helyeslés közt kijelentette, hogy *Szell Kálmán* mai nagyszabású beszédét sok ezer példányban kinyomatja és felkéri a képviselőket, hogy választóik közt osszák azt szét, hadd ismerjék mindenütt minél többen *Szell* igaz és megdönthetetlen álláspontját. A miniszterelnök, ki ma parlamenti ebédet adott, este 8 órakor megjelent a pártkörben és viharos tüntetésekben részesült. Lelkes hangulat közepett egy órán át időzött a körben.

Horvát zavargások.

Károlyváros, ápr. 27. Itt ma a horvát csöcselék nagy lármával bevverte a vaspálya épület ablakait. A rendőrség szétkergette a zavargókat.

Milliók lángokban.

Arad, ápr. 27. A szlatinai faipargyár, mint ide hivatalosan jelentik tegnap óta, lángokban áll. Az óriási fatelep egészen leégett, a kár több millió.

Az angol király Rómában.

Róma, ápr. 27. *Edvárd király* látogatása alkalmából a város ünnepi díszítéssel öltött. A bevonulási uton az épületeket angol és olasz zászlókkal díszítették fel. Az utcákon nagy embertömeg hullámzik. Az idő gyönyörű. A király megérkezését délután 3 órára várják.

Spanyol képviselő választások.

Madrid, ápr. 27. A képviselőházi választások a vidéken igen mozgalmasak voltak. Madridban, a hol a köztársaságiak jutottak többségre, a köztársasági klub este megünnepelte a választási győzelmet. *Barcelonában* a köztársaságiak és katalonisták közt ismételten összeütközés volt, miközben néhány ember a lövések következtében megsebesült. *Köztársasági csoportok* kövekkel dobálták meg a papokat. *Salamanca*-ban a választási bizottság elnökét felpofozták. *Valenciában* 14 lövést tettek, mely alkalommal egy ember megsebesült. *Granadában* a választóurnákat botokkal szétzúzták.

Gabona tőzsde.

Budapest, ápr. 27. *Buzakinál*at mérsékelt vételkedv korlátozt. *Nyugodt* irányzat mellett 10,000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek közül árpa 5 fillérrel emelkedett. Idő: változó.

Buza áprilisra	7.14—16.
„ májusra	7.69—70.
„ októberre	7.52—54.
Rozs áprilisra	6.12—13.
„ októberre	6.58—60.
Zab áprilisra	6.08—09.
„ októberre	5.56—57.
Tengeri májusra	6.08—09.
„ júliusra	6.21—22.
Repce augusztusra	12.50—1200.

LEGÚJABB.

Ehunyt tudós. *Kisfaludy A. Béla* a tudomány egyetem hittudományi karának kiváló tudós, író és költő vasárnap délelőtt 56 éves korában meghalt. Az elhunyt már régóta betegeskedett s ágyban fekvő beteg volt hónapok óta. Az elhunyt holttestét a *Szent-István* társulat palotájában levő lakásán helyezték ravatalra, hol a tudományos író világ kiválóságai látogatják meg az elhunyt ravatalát. A *Szent-István* társulat, melynek elhunyt alelnöke is volt, választmányi ülésén gróf *Zichy Nándor* szép beszéde után, — melyben az elhunyt érdemeit méltatta, — elhatározta, hogy a temetést saját költségén fogja rendezni.

Csekonis Jánosné grófné meghalt. *Csekonis Jánosné* grófné, *Csekonis Endre* gróf és *Károlyi Istvánné* édesanyja tegnap *Zsombolyán* elhunyt.

Horánszky emlékezete. Illetékes helyről felkértek bennünket a következő sorok közlésére:

Horánszky Nándor arcképét a múlt vasárnap leplezték le a *Józsefvárosi* körben, több miniszter és igen sok országgyűlési képviselő jelenlétében. A képviselők nagy része a *Baross-kávéházban* gyülekezett, amely szemközt van a *József-*

Magyar királyi államvasutak.
40709903 szám.
A III.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a jövő 1904. évi január hó 1-től számítandó 3 és esetleg 5 évre, vagyis 1906 esetleg 1908 év végéig a használatban levő kezelési nyomtatványok és az ezekkel kapcsolatos könyvkötő munkáknak szállítását biztosítani kívánván, ezzel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező kezelési nyomtatványok és ezekkel kapcsolatos könyvkötő munkák szállítására vonatkozó részletes feltételek és módok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága, anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy ut 73. II. emelet 54. ajtó) kaphatók.

Budapest, 1903. március havában.
Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Ujabb haladás!

Befolyt

Védjegy
„Vaslovag“

Kérje mindenütt csakis az új Eisens-tädter féle

EGLASINE

padlófénymázt.

Gyári-jegy: „VAS-LOVAG“ törvényesen védve.

2 óra alatt megszárad oly keményre, mint a borostyán.

Kiadós! Mosható! Tükörfényű!
Tartós! Szagtalan!

EGLASINE padlófénymáz utólag nem ragad, így tehat sem por, sem piszok a padlóba nem hatolhat be. **EGLASINE** használatban a legolcsóbb beeresztő szer padlóknak és konyhabutoroknak. Takarékos használat mellett 1 klg. elegendő 12 m² méter területre „Eisenstaedter Testvérek fénymáz gyárából.“

Kapható minden nagyobb fűszer- és festéka-ü kereskedésben.

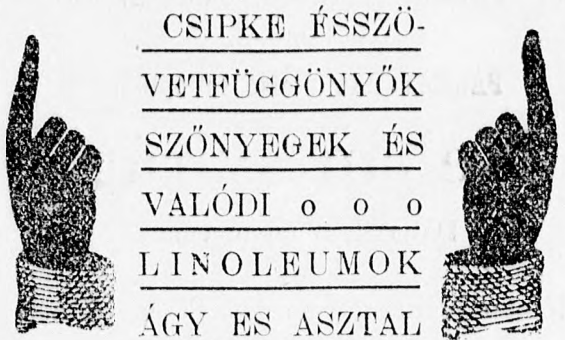
Főraktár Debreczenben: **Csanak József** czégnél.

Kardos László

Debrecen, Kossuth utca.

Lakásberendezésekhez:

TERITŐK, KALOTASZEGI ÉS SZEKELY VARROTTASOK.

Szives tudomásul!

Régi, avult ásványvizek, ha nem lennének is ártalmasak az egészségre, annak hasznára semmi esetre sem szolgálnak többé, mert az ilyen ásványvizeknek éppen a legértékesebb alkotórészek: gyógyító erejük hiányzik, ez okból lelkiismeret-sugalta kötelességemnek tartom és

legfőbb gondomat képezi, hogy t. vevőimnek mindég a legfrissebb töltésű ásványo és gyógyvizekkel o

szolgálhassak, mely célból megrendeléseimet eleve úgy osztom be, hogy az egyes vízfajok a forrástól rövid időközben érkeznek raktárra.

Tisztelettel
KOMLÓSSY LAJOS

fűszer és ásványvízkereskedő
Telephon 213. sz. Piac—Hatvan-u. sarok

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“
jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Weil-lakk

(Glasur)

legkitünőbb mázólszer puha padló számára.

1 nagy üveg palaczk ára frt. 135 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany fénymáz

képkerek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz.

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 doboz ára 45 kr. — Mindenkor kaphatók:

Szent-Királyi Tivadar czégnél Debreczenben.